
Kyrkomötet
Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2018:7

Kyrkotillhörighet för utländska medborgare

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2018:41 med förslag att kyrkomötet beslutar att ändra bestämmelserna om kyrkotillhörighet i 29 kap. 1 § kyrkoordningen, så att paragrafens första stycke lyder: ”En person som är svensk medborgare, eller utländsk medborgare bosatt i Sverige, får upptas i Svenska kyrkan.”

Utskottet anser att då en utredning redan pågår som bland annat ska belysa den fråga som motionen gäller samt lämna förslag till eventuella kyrkoordningsändringar, behövs ingen ytterligare åtgärd. Kyrkomötet föreslås besluta att motionen ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att motion 2018:41 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Motionens förslag

**Motion 2018:41 av Johan Blix och Margareta Karlsson,
Kyrkotillhörighet för utländska medborgare**

Kyrkomötet beslutar att ändra bestämmelserna om kyrkotillhörighet i 29 kap. 1 § i kyrkoordningen, så att paragrafens första stycke lyder: ”En person som är svensk medborgare, eller utländsk medborgare bosatt i Sverige, får upptas i Svenska kyrkan”.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2018:41 i Ln 2018:9y, *bilaga 1*.

Yttrande från Kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över motion 2018:41 i Kn 2018:3y, *bilaga 2*.

Bakgrund

Bestämmelser om kyrkotillhörighet finns i kyrkoordningens 29:e kapitel. I 1 § stadgas de grundläggande villkor som gäller för kyrkotillhörighet. En person som är svensk medborgare, eller utländsk medborgare bosatt i Sverige, får enligt huvudregeln i paragrafens första stycke *tillhöra* Svenska kyrkan. Kyrkostyrelsen får dock besluta att även någon annan person får tillhöra Svenska kyrkan, vilket framgår av andra stycket i samma paragraf.

Kyrkoordningens bestämmelser om kyrkotillhörighet motsvarar i huvudsak de bestämmelser som gällde enligt kyrkolagen (1992:300) fram till relationsändringen mellan Svenska kyrkan och staten år 2000. Det som idag utgör de grundläggande förutsättningarna för tillhörighet, d.v.s. svenskt medborgarskap eller bosättning inom riket, har gällt alltsedan tillkomsten av 1951 års religionsfrihetslag.

Kyrkomötet 2017 beslutade att uppdra till kyrkostyrelsen att i arbetet med en översyn av frågor om kyrkotillhörigheten beakta sådant som Tillsyns- och uppdragsutskottet hade anfört (KmSkr 2017:7 och TU 2017:6). Utskottets uttalanden lämnades med anledning av tre motioner (2017:24, 2017:66 och 2017:115) rörande medlemskap i Svenska kyrkan som samtliga i enlighet med utskottets förslag avslogs. Utskottet anförde i sitt betänkande bland annat följande.

I ett tidigare mer enhetligt samhälle där det fram till år 1951 i princip inte var möjligt att vara svensk medborgare och inte samtidigt tillhöra ett trossamfund och där Svenska kyrkan hade en nära förbindelse med staten kunde det vara naturligt att svenskt medborgarskap också var en förutsättning för kyrkotillhörighet. Såväl Svenska kyrkans ställning som människors livsmönster har påtagligt förändrats sedan det infördes bestämmelser om en direkt koppling mellan medborgarskap och kyrkotillhörighet. Det finns anledning att pröva om det bör göras ändringar i kyrkoordningens bestämmelser mot bakgrund av de samhällsförändringar som har ägt rum. Det har också tillkommit ett antal självständiga församlingar som tillhör Svenska kyrkan genom Svenska kyrkan i utlandet. Samtidigt måste beaktas att Svenska kyrkan liksom systerkyrkor i andra länder har ett ansvar som är territoriellt bestämt.

Utredningen ska bland annat ge en samlad bild av de skillnader som idag finns i hanteringen av tillhörighetsfrågorna kopplat till kravet på medborgarskap/bosättning, belysa hur den nuvarande regleringen har motiverats teologiskt och göra en bedömning av om det finns skäl att hålla fast vid denna reglering.

Om utredningen resulterar i förslag till ändringar i kyrkoordningen förväntas den remitteras i januari 2019 för beslut i kyrkomötet hösten 2019.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att motion 2018:41 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Utskottet har tagit del av direktiven gällande medborgarskapsfrågan för den utredning som pågår angående tillhörighet till Svenska kyrkan. Utredningen ska bland annat ge en samlad bild av de skillnader som idag finns i hanteringen av tillhörighetsfrågorna med anledning av den reglering som utgår från svenskt medborgarskap eller bosättning i Sverige. Då en utredning redan pågår som bland annat ska belysa den fråga som motionen gäller samt lämna förslag till eventuella kyrkoordningsändringar, anser utskottet att ingen ytterligare åtgärd behövs. Kyrkomötet föreslås därför besluta att motionen ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Uppsala den 4 oktober 2018

TU 2018:7

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Margareta Nisser-Larsson, ordförande

Anna Tronêt, sekreterare

Beslutande: Margareta Nisser-Larsson, ordförande, Roine Olsson, Anna Forssell, Lars Risberg, Jenny Thor, Hans-Olof Andréén, Emma Hedlundh, Mattias Rosenquist, Lisbeth Göranson, Anna-Lena Carlsson, Helena Elmqvist, Helena Nordvall, Hanna Unger, Linda Sjöo och Torbjörn Arvidsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Birgitta Eliasson, Sebastian Clausson, Linda Isberg, Sten Janson, Stig Eriksson, Alexander Christiansson, Johan Blix, Hans Weichbrodt, Lars Arvidsson och Jan Björkman.

Biskoparna Johan Tyrberg och Susanne Rappmann har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2018:9y

Kyrkotillhörighet för utländska medborgare

Läronämndens yttrande över motion 2018:41

Läronämnden vill understryka att tillhörighet till Svenska kyrkan ur läromässig synvinkel inte är avhängig medborgarskap. Läronämnden noterar att ändring av regler för kyrkotillhörighet kan ha implikationer för kyrkosyn och ekumenik.

Uppsala den 30 augusti 2018

På Läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Jenny Sjögren, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Thomas Petersson, biskop Eva Brunne, Eva-Lotta Grantén, Marta Axner Ims, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Mikael Winninge.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2018:3y

Kyrkotillhörighet för utländska medborgare

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2018:41

I motion 2018:41 föreslås att 29 kap. 1 § första stycket kyrkoordningen ändras så att där anges att en svensk medborgare eller en utländsk medborgare som är bosatt i Sverige ”får upptas i Svenska kyrkan” istället för ”får tillhöra Svenska kyrkan”.

De principiella synpunkter på uppställningen av ett förslag till ändringar i kyrkoordningen och på beredningen av ett sådant förslag som Kyrkorättsnämnden framför i yttrandet 2018:2y gäller även beträffande motion 2018:41. Härtill kan noteras att det nu i båda styckena i 29 kap. 1 § regleras vem som får tillhöra Svenska kyrkan. Det finns också en direkt koppling mellan lydelsen av första och andra styckena när det i andra stycket anges vem som utöver vad som sägs i första stycket ”även” kan tillhöra Svenska kyrkan. Förslaget i motionen tar inte hänsyn till detta.

Med hänvisning till vad Kyrkorättsnämnden anfört i yttrandet 2018:2y om beredningen av ändringar i kyrkoordningen bör uppmärksammas att kyrkostyrelsen i skrivelsen 2018:4 *Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden* redovisar att det pågår en översyn av kyrkotillhörighetsbestämmelserna i 29 kap. kyrkoordningen. En promemoria planeras remitteras senast i januari 2019. (KsSkr 2018:4 s. 5) I det beslut av 2017 års kyrkomöte som skrivelsens redogörelse avser finns frågor om medborgarskap och kyrkotillhörighet med.

Uppsala den 29 augusti 2018

På Kyrkorättsnämndens vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Närvarande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Stig Eriksson, Mattias Benke, Bengt Kjellgren, Manilla Bergström, Lotta Lind, Mats Törnered och biskop Ragnar Persenius.